

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 Vtrum in voluntate sit aliquis habitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

bitus scientiæ, quo pot considerare et cu non confi-
derat. Secundo et hæc positio est contra rei veritatē. si
cur. n. eius est potentia, cuius est operatio: ita er eius
est habitus, cuius est operatio. intelligere aut, & con-
siderare est proprius actus intellectus. ergo & habi-
tus, quo consideratur, est proprie in ipso intellectu.

AD PRIMVM ergo dicendum, q quidā dixerunt,
vt * Simplicius refert in cōmento Prædicamētorū,
q quia ois operatio hois est quodammodo cōiun-
cti, vt Philof. dicit in 1. * de aīa, ideo nullus habitus
est aīa tantum, sed cōiuncti. & per hoc sequitur q
nullus habitus sit in intellectu, cum intellectus sit
separatus, vt ratio proposita procedebat: sed ista ra-
tio non cogit. Habitus. n. non est dispositio obieci
ad potentiam, sed magis d dispositio potentie ad obie-
ctum: vnde habitus oportet quod sit in ipsa poten-
tia, quæ est principium actus, non aut in eo quod
comparatur ad potentiam sicut obiectum. Ipsum
autem intelligere, non dī eō esse aīe & corpori, nisi
ratione phantasmatis, vt dī in 1. * de anima. Patet aut
q phantasma comparatur ad intellectum possibile
vt obiectum, vt dī in 3. * de aīa. vnde relinquitur, q
habitus intellectiuus sit principaliter ex parte ipsius
intellectus, non autem ex parte phantasmatis, quod
est commune animæ & corpori. Et ideo dicendum
est, q intellectus possibilis est subiectum habitus: illi
enim competit esse subiectum habitus, quod est in
potentia ad multa, & hoc maxime competit in tele-
ctui possibili: vnde intellectus possibilis est subie-
ctum habituum intellectualium.

AD II dicendum, q sicut potentia ad esse sensibi-
le conuenit materie corporali, ita potentia ad esse in-
telligibile conuenit intellectu possibili: vnde nihil
prohibet, in intellectu possibili esse habitum, qui est
medius inter puram potentia, & actum perfectum.

AD III dicendum, quod quia vires apprehensi-
uæ interiori præparant intellectu possibili propriū
obiectum, ideo ex bona dispositione harum vi-
rium, ad quam cooperatur bona dispositio corpo-
ris, redditur homo habilis ad intelligendum: &
sic habitus intellectiuus secundario potest esse in
in istis viribus, principaliter autem est in intellectu
possibili.

A uoluntate non est aliquis habitus.
SED CONTRA est, quod iusti-
tia est habitus quidam, sed iusti-
tia est in uoluntate: est. n. iustitia
habitus quidam, secundum quæ
aliqui uolunt & operantur iusta,
ut dicitur in 5. * Eth. ergo uolun-
tas est subiectum alicuius habitus.
RESPON. Dicendum, q om-
nis potentia, quæ diuersimode
potest ordinari ad agendum, indi-
get habitu, quo bene disponatur
ad suum actum. uoluntas autem
cum sit potentia rationalis, diuersimode potest ad
agendum ordinari: & ideo oportet in uoluntate ali-
quæ habitū ponere, quo bñ disponatur ad suū actū.
Ex ipsa etiam rōne habitus apparet, q hēr quēdam
principalem ordinem ad uoluntatē, prout habitus
est, quo quis utitur cum uoluerit, ut sup. dictū est. *

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut in in-
tellectu est aliqua species, quæ est similitudo obieci,
ita oportet in uoluntate, & in qualibet ui appetitiua
esse aliquid, quo inclinetur in suum obiectum, cū
nihil aliud sit actus appetitiuæ uirtutis, quam inclina-
tio quædam, ut supra dictum est. * Ad ea ergo ad q
sufficienter inclinatur per naturam ipsius potentie,
non indiget aliqua qualitate inclinante, sed quia ne-
cessarium est ad finem humanæ uitæ, quod uis appe-
titiua inclinetur ad aliquid determinatum, ad quod
non inclinatur ex natura potentie, quæ se habet ad
multa & diuersa, ideo necesse est, quod in uoluntate,
& in aliis uiribus appetitiuis, sint quædam qualitates
inclinantes, quæ dicuntur habitus.

AD SECUNDVM Dicendum, quod intellectus a-
gens est agens tantū, & nullo modo patiens: sed uo-
luntas, & quælibet uis appetitiua est mouens & mo-
tum, ut dicitur in 3. de anima. * & id non est similis
ratio de utroque, nam esse susceptiuum habitus cō-
uenit ei, quod est quodammodo in potentia.

AD TERTIVM Dicendum, quod uoluntas ex ip-
sa natura potentie inclinatur in bonum rationis: sed
quia hoc bonum multipliciter diuersificatur, neces-
sarium est ut ad aliquod determinatum bonum ra-
tionis uoluntas per aliquem habitum inclinetur ad
hoc, q sequatur promptior operatio.

ARTICVLVS II.

Utrum in uoluntate sit aliquis habitus.

AD QVINTVM sic proceditur.
Vt q in uoluntate non sit
aliquis habitus. Habitus. n. qui in
intellectu est, sunt species intelli-
gibiles, quibus intelligit actū: sed
uoluntas nō operatur per aliquas
species. ergo uoluntas non est sub-
iectum alicuius habitus.

¶ 2. Præt. In intellectu agente non
ponitur aliquis habitus, sicut in in-
tellectu possibili, quia est potentia
actiua: sed uolūtas est maxime po-
tētia actiua, quia mouet oēs poten-
tias ad suos actus, vt supra dictū ē.
* ergo in ipsa nō est aliq habitus.

¶ 3. Præt. In potentiis naturalibus
nō est aliquis habitus. quia ex sua
natura sunt ad aliquid determina-
ta: sed uoluntas ex sua natura ordi-
natur ad hoc, quod tendat in bo-
num ordinatum ratione. ergo in

ARTICVLVS VI.

Utrum in angelis sit aliquis habitus.

AD SEXTVM sic proceditur.
Videtur, q in angelis nō
sint habitus. Dicit. n. Maxi-
mus commentator Dio. * in 7. c.
de cæl Hierarchia. Non conuenit
arbitrari uirtutes intellectuales, i.
spirituales, more accidentiū, quæ
admodum & in nobis sūt, in di-
uinis intellectib. s. angelis esse, ut
aliud in alio sit sicut in subiecto.
accidens. n. omne illinc repulsum
est, sed oīs habitus est accidēs. ergo
in angelis non sunt habitus.

¶ 2. Præt. Sicut Dio. dicit 14. c. * d
cæl. Hierar. Sanctæ cælestium es-
sentialium dispositiones sup oia
alia Dei bonitatē participant, sed
semper qd ē per se, est prius & po-
tius eo qd est p aliud. ergo angelo

nauit litera dicens,
Ad hoc q sequatur
promptior operatio.
de necessitate autem
supernaturalium ha-
bituum inferius di-
cetur. Habes quoq;
hic expresse in re-
sponstone ad secun-
dum, q quilibet ap-
petitus est mouens
& motus in genere
causæ efficientis, vt
patet in litera.

C. 1. i prin-
to. 5.

q. 7c. ar. p.

q. 22. ar. 1. &
q. 6. ar. 4.

Te. 54. to. 2.

¶ Super quæ quinqua-
gesima, articulum
sextum.

IN ar. 6. eiusdem q.
scito primo quod
Auerrois in 12. Meta.
comment. 25. concor-
dat cum negantibus
habitus & quæcun-
que accidentia a sub-
stantiis separatis. &
apud ipsos nō icoue-
nit intelligentias cōte-
tas eē cognitione illa
inferiorum, saltem
quam secundum pro-
priam essentiam for-
tiantur. Diuus autem
Thomas ampliori co-
gnitione intelligen-
tias donauit in prima
parte, præter illam
per essentiam appo-
luit inditam per spe-
cies, quas hic ha-
bitus uocat. Sci-
to secundo, quod
sicut

Inf. q. 57. ar.
1. cor.
Inter prin.
& ac. com.

Inter prin.
& med.

In prædicamētorū
qualia.
3. ext. 12. &
66. & 14. to.
mo. 3.

Tex. 1. 18. &
8. 39. 16. 2.

fit dī
a cor
dicit
s. er.
qui
us ali

ponit
habi
na.
gno-
am. n.
om
bitus
tri-
riō
quod
pō
quod
us cō

Sup. q. 49.
ar. 4. Et 2.
12. ar. 1.
14. 2. Et 3. d.
13. q. 1. arti-
culo. & dicit
q. 2. ar. 1.
Et ad 5. Et
1. cor. q. 20. ar.
1. cor. Et vir-
q. 1. ar. cor.

Q. 9. art. 1.